

Vale Gieren in Noordwijk

Hein Verkade

Dinsdagavond 3 juli om kwart voor zeven s'avonds cirkelen plotseling 18 Vale Gieren boven Noordwijk-Binnen. Vele vogelaars en andere geïnteresseerden vergapen zich aan de bijzondere verschijning. De vogels vliegen steeds lager en landen uiteindelijk in het landgoed Offem. Enkele vogels stijgen echter weer op om even later neer te strijken in het bosje van de familie Peters in Voorhout. Na de nacht te hebben doorgebracht kiezen de gieren de volgende morgen weer het luchtruim om vervolgens rond het middaguur hoog in zuidelijke richting te verdwijnen. Ver komen ze die dag niet want s'avonds strijkt de hele groep neer in de duinen van Schouwen. Hier zullen ze, gedwongen door het slechte weer, nog enkele dagen blijven.

Na deze enerverende uren volgen de vragen. Waar komen deze gieren vandaan en waarom ineens zoveel? Zeker zo opvallend is dat deze grote groep reusachtige vogels nergens onderweg is opgemerkt om vervolgens juist boven Noordwijk uit de hemel te vallen, zo ver van de broedplaatsen. Op deze vragen zal ik trachten een antwoord te geven.

De meest nabij gelegen broedplaatsen van de Vale Gier bevinden zich in Zuid-Frankrijk. In de Cevennen en in de Alpen zijn in het kader van een herintroductie-project ruim 10 jaar geleden een aantal Vale Gieren uitgezet. Vervolgens zijn deze kolonies door natuurlijke aanwas flink gegroeid. Ook in Kroatië is een dergelijk project kort geleden van start gegaan. De grootste populatie van Europa bevindt zich in Spanje, waar vrijwel ieder gebergte met steile klippen wordt bewoond door Vale Gieren. Onvolwassen vogels maken nogal eens zwerftochten, die meestal niet meer dan enkele honderden kilometers van de kolonies reiken. Onze omgeving valt daar ver buiten en werd de afgelopen decennia slechts door een enkeling bezocht.

Tegenwoordig worden t.b.v. onderzoek vogels voorzien van kleurringen. Gelukkig blijkt één van de Vale Gieren een afleesbare ring te dragen. Hierdoor kan de herkomst van vermoedelijk de hele groep worden vastgesteld. De geringde vogel blijkt afkomstig uit de omgeving van Logrono in Noord-Spanje. Deze kennis vormt een belangrijke basis voor verder onderzoek.

Waarom raakt zo'n grote groep gieren tegelijk aan het zwerven? Voedselgebrek vormt een belangrijke reden voor dieren om zich te

verplaatsen. Aldus springt het volgende bericht in het Algemeen Dagblad, overgenomen door het blad 'Vogels' van Vogelbescherming Nederland in het oog. Onder de kop 'gieren lijden honger door BSE-crisis' wordt gewag gemaakt van het verbod nog langer kadavers van vee uit te leggen ten behoeve van gieren in Spanje. Hierdoor wordt de gierenbevolking gedwongen meer moeite te doen om aan hun dagelijkse portie voedsel te komen. Langere vliegbewegingen zijn het gevolg waardoor de vogels steeds verder zwerven. De basis voor een lange tocht is hiermee gelegd, maar niet tot in het verre Nederland.

Vale Gieren zijn zweefvogels die moeiteloos door thermiek grote hoogten kunnen bereiken.

Wind kan ze echter wegblazen en op een andere plaats terecht doen komen dan de bedoeling is. Ook deze factor moet worden meegewogen bij de verklaring van het afdwalen van de groep gieren. Dus wordt het KNMI gebeld met de vraag hoe (sterk) de wind op grotere hoogte was boven Frankrijk, België en Nederland op 2 en 3 juli jl. Het antwoord luidt: 'Op 2 juli (kern hogedrukgebied boven ons land) stond er boven ons land slechts weinig stroming. Door de intense hitte ontstond op 2 juli een thermisch lagedrukgebied boven het Iberisch Schiereiland (stijgende bewegingen). Op enige hoogte (1-3 km) in een zone van Zuidwest-Frankrijk over Bretagne naar Zuid-Engeland ontstond een zuidelijke stroming (verder het continent op een oostelijke stroming!). Deze stroming breidde zich op 3 juli oostwaarts uit tot over Midden-Frankrijk en Oost Engeland. Boven Nederland stond een zwakke stroming uit het oosten.' Aldus Rob Sluiter van het KNMI. De situatie lijkt ideaal voor het afdrijven van gieren in noordelijke richting op 2 en 3 juli.

Politieke en meteorologische factoren vormen dus waarschijnlijk de basis voor de bijzondere waarneming in Noordwijk.

Hieronder volgt dan nog een korte samenvatting hoe het een en ander mogelijk gebeurd is.

De 2e juli start in Noord-Spanje met prachtig zomerweer. Vele Vale Gieren kiezen het luchtruim, en dankzij de aanwezige thermiek komen zij tot grote hoogte. De vaste voederplaatsen zijn gesloten waardoor de gieren gaan zwerven op zoek naar een natuurlijk gestorven rund of schaap. De vogels zweven steeds verder tot voorbij de Pyreneeën. Door de opgestoken zuidenwind op enkele kilometers

hoogte drijven de vogels steeds meer af in noordelijke richting. Tegen de avond strijken zij neer in het dunbevolkte midden van Frankrijk om te overnachten. Gedreven door honger kiezen de gieren de volgende morgen weer het luchtruim. De omgeving is onbekend en weer is het de zuiden- tot zuidoostenwind die de vogels op grote hoogte noordwaarts drijft. Op het eind van de middag zweven ze Nederland binnen waarbij de zee in zicht komt. Dit, en het verdwijnen van de thermiek dwingt de groep tot dalen en een slaapplek zoeken.

Dit gebeurt toevallig precies boven Noordwijk-Binnen.

Mogelijk is het hele proces niet in twee maar in één dag gebeurd. Dit sluit nog beter aan bij het merkwaardige feit dat de grote groep Vale Gieren onderweg niet is opgemerkt.

Het lijkt mij niet onmogelijk dat er in de toekomst vaker gieren zullen afdwalen in noordelijke richtingen. De BSE-crisis lijkt voorlopig nog niet voorbij, terwijl steeds meer gieren op geschikte plaatsen worden uitgezet.

Vogelaar Hein Verkade: "Dit is echt een unicum"

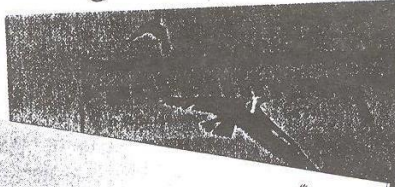
"Als je zoiets ziet, ga je gelijk je vrienden bellen"

Vale gier brengt vogelaars in opperste staat van verrukking

Vale gieren doen Nederland aan

Vale gier heel even hier

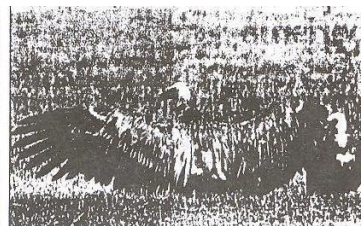

**ep van
Vale Gieren
older Hoogeweg**

De eieren majestueus in het luchtruim boven de Hoogewegpolder (Foto: Rob)

roep jonge vale gieren trekt horden vogelaars

De eieren majestueus in het luchtruim boven de Hoogewegpolder (Foto: Rob)

Achttien vale gieren overnachten in Noordwijk. FOTO: MARIE PLOMP

Bruine bakbeesten koersen onverdroten zuidwaarts

**Unieke waarneming lokt tientallen vogelfreaks
Likkebaarden bij groepje vale gieren in Noordwijks weiland**

Een deel van de jonge vale gieren die amsung... teerden in een Zuid-Hollands bollenveld.

FOTO: MARTIN DE JONGE

Groep jonge vale gieren trekt horden vogelaars